

Kaikki lapset kouluun

Schools for Africa

yläkoulut ja keskiasteen koulut
UNICEF-kävely ja päivätyökeräys

DIA 1

Kuvia

DIA 2

Maailmassa on 2,2 miljardia lasta. Maapallolla on 6,8 miljardia ihmistä. **Heistä 90 % (88 % tarkalleen) asuu kehitysmaissa.** ►

Lapsista **koulutuksen ulkopuolella oli edelleen 93 miljoonaa lasta viime vuonna (2010).** ►

UNICEFin tehtävä on huolehtia, että lapsen oikeudet toteutuvat jokaisessa maassa (lapsiksi luetaan kaikki alle 18-vuotiaat, myös nuoriso). Lähes kaikki maat ovat allekirjoittaneet lapsen oikeuksien sopimuksen. Kuka arvaa mitkä kaksi maata ovat sopimuksen ulkopuolella? (Somalia ja Yhdysvallat). **UNICEF tekee työtä lapsen oikeuksien puolesta** sekä ruohonjuuritasolla, että maan ylimmän johdon kanssa, Valtiolla on ensisijainen vastuu toteuttaa sopimusta. ►

Työ tuottaa tulosta. Vaikka maailman väestö on kasvanut, pääsee kouluun enemmän lapsia kuin kymmenen vuotta sitten. Myös lapsikuolleisuus on kääntynyt ensimmäisen kerran laskuun. ►

DIA 3

Köyhimmässä Afrikassa, eli **Saharan eteläpuoleisen Afrikan maissa, lapsia (alle 18-vuotiaita) on 50 % väestöstä** (Teollistuneiden maiden väestöstä 27 % on lapsia.)

Joka kolmas lapsi köyhimmässä Afrikassa ei pääse kouluun, vaikka koulunkäynti on jokaisen lapsen oikeus. Kaikki valtiot eivät kuitenkaan kykene tarjoamaan lapsille peruskoulutusta. Syitä on monia – suurin niistä on köyhyys. Niistäkin **lapsista, jotka aloittavat alakoulun, vain 30 % eli joka kolmas aloittaa yläkoulun.**

Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa on noin 50 valtiota, asukkaita lähes saman verran kuin Euroopassa ja alueella puhutaan yli 2000 kieltä. Koulutuksen takaaminen kaikille on hankalaa jo kielirikkauden takia. Koulutus on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää. Sillä sen lisäksi että se on jokaisen ihmisoikeus, se

- antaa perustaidot ammattia varten
- antaa tietoa terveydestä, toimeentulosta ja ympäristöystävällisestä toiminnasta
- erityisesti tyttöjen koulutuksella voidaan vähentää köyhyyttä ja hidastaa väestönkasvua
- *vähentää lapsityötä ja hyväksikäytön ja väkivallan uhkaa*
- *vähentää maassa- ja maastamuuttoa*
- *lisää tietoutta ihmisoikeuksista ja vähentää konflikteja* ►

Tulosta nämä muistiinpanot erikseen, et voi lukea niitä esityksen aikana näyttöruudulta!

Ohjeita

- F5 = aloita diaesitys
- ► = siirry eteenpäin nuolinäppäimillä tai hiirellä.
- *Kursiivi* = hyvää lisätietoa
- **Lihavoitu** = teksti dioissa

DIA 4

Elämä on hyvin erilaista riippuen siitä missä päin maapalloa asuu. Hyvinvointi ei jakaudu tasan eri maiden tai ihmisten kesken.

1/5 eli 20 % ihmisistä asuu teollisuusmaissa (teollistuneet maat lähinnä Eurooppa ja Pohjois-Amerikka, Australia, Japani)

Silti teollistuneiden maiden asukkaat käyttävät 80 % maapallon luonnonvaroista ja ansaitsevat 85 % maailman tuloista.

Saharan eteläpuoleisen Afrikan tunnuskuja:

62 % aikuisista lukutaitoisia (Suomessa lukutaitoprosentti on 100)

55 % maaseudulla asuvista ei ole puhdasta vettä

70 % ihmisistä ei ole kunnollisia vessoja ja sanitaatiota

35 % lapsista (5-14 v.) tekee työtä

61 % lapsista käy peruskoulun loppuun, vain kolmasosa aloittaa yläkoulun

(lisätietoa: The State of the World's Children 2009)

DIA 5

Miksi tasa-arvo ei toteudu ja kaikki eivät pääse kouluun, **miksi kaikkien lasten oikeudet eivät toteudu?**

Maailman väestö on jakautunut köyhiin ja rikkaisiin, kuten aikaisemmasta diasta huomasimme. Tämä johtuu osittain **rakenteellisesta epätasa-arvosta** ja **köyhyyden kierteestä** josta on vaikea irtautua.

Termejä voisi avata esimerkiksi tällä tarinalla.

Eräs nuorten järjestämä katutempaus kuvasi kehitysmaiden ja länsimaiden taloudellisen kilpailun tilannetta hyvin. He pelasivat jalkapalloa niin, että länsimaita edustavan joukkueen maali oli korkealla rappusten yläpäässä ja kehitysmaiden maali tasa-maalla rappusten alapäässä. Arvatkaa kumpi voitti.

*Tempaus herätti avaamaan silmät **rakenteelliselle epätasa-arvolle**. Vaikka pelin säännöt olivat kaikille samat, oli peli epäreilu. Viesti oli selvä: tarvitaan oikeudenmukaisuutta, ennen kuin tasa-arvo voi toteutua. Koulutus on yksi paras keino vähentää pelin epäreiluttä. Kun lähtöasetelma luodaan reilummaksi, hyötyvät siitä kaikki. Rikkaat valtiot ovat sitoutuneet avustamaan köyhempiä, jotta meillä kaikilla olisi parempi elää yhdessä.*

Köyhyyden kierre

Kehitysmaiden ja niiden kansalaisten on hankalaa irtautua köyhyyden kierteestä silloin kun valtion on vaikea huolehtia edes kansalaisten perustarpeista (esim. terveydenhuolto ja koulutus). Köyhyys lisää köyhyyttä. Kun ihmisellä ei ole varaa ostaa monipuolista ruokaa kärsii hän aliravitsemuksesta ja sairastuu. Sairaana on vaikea käydä töissä tai koulussa, joten köyhyys lisääntyy. Koulutuksen takaaminen on yksi keino päästä irti kierteestä. Kun lapsi saa hyvät tiedot ja taidot elämään saa hän varmemmin työpaikan ja toimeentulon. Kierre näkyy myös teollistuneissa maissa, joissa apuna on kuitenkin sosiaalihuolto. ►

Ilmastonmuutos lisää ongelmia

Myös ilmastonmuutos asettaa köyhimmille maille haasteita, sillä suuri osa väestöstä on maanviljelystä tai karjankasvatuksesta riippuvaisia. Ilmaston lämpenemisestä kärsivät köyhimpien maiden ihmiset eniten, vaikka he tuottavat vain murto-osan lämpenemistä aiheuttavista kasvihuonekaasuista. Heidän on vaikea varautua ilmastonmuutoksen aiheuttamiin katastrofeihin, kuten kuivuuteen, myrskyihin ja tulviin. Ilman koulutusta heidän toimeentulonsa on vaarassa.

Ilmastonmuutos kuivaa makean veden lähteet. Erityisesti tytöt kärsivät, sillä he hakevat perinteisesti veden kaivolta. Kun matka pitenee, eivät tytöt enää ehdi kouluun. Myös karjankasvatuksesta tulee vaikeaa, sillä karja tarvitsee paljon vettä juodakseen. **Ilmaston lämmetessä merivesi nousee, kun jäätiköt sulavat.** Tulvien seurauksena maanviljelijöiden koti ja viljelysmaat ovat vaarassa. He joutuvat luopumaan elinkeinostaan ja lasten koulunkäynti keskeytyy. **Nälkä ja sairaudet lisääntyvät kun pelot eivät tuota tulvien tai kuivuuden vuoksi tarpeeksi satoa.** ►

Ympäristön muutokset ja luonnonkatastrofit ajavat ihmisiä pois kotiseuduiltaan, ja entistä useammat etsivät parempia elinoloja muualta. **Puhutaan ympäristöpakolaisuudesta.** Ihmiset muuttavat joko oman maansa sisällä tai muihin maihin. ►

DIA 6

Jos ihmiset joutuvat muuttamaan kotoaan, ei uusi asuinpaikka köyhissä maissa useinkaan ole parempi kuin entinen vaan **muutto lisää ongelmia.** ►

Ihmiset pakkautuvat suurissa kaupungeissa nopeasti rakennettuihin hökkelikyliin, slummeihin, joissa ei ole peruspalveluita ihmisille. Ei ole jätehuoltoa, vessoja, puhdasta vettä, terveydenhoitoa, kouluja tai esim. järjestyksen ylläpitäjiä. Uhkana ovat taudit, turvattomuus ja köyhyys. ►

DIA 7

Koulunkäynnin esteitä Afrikassa on monia

Usein koulut **ovat kaukana**, jopa kymmenien kilometrien päässä. UNICEF rakentaa kouluja lähellä lapsia, jotta yhä useampi pääsee kouluun. Usein myös **opiskeluvälineet ja opetusvälineet puuttuvat.** Monessakaan koulussa **ei ole vessoja**, sillä Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa vain 70 % ihmisistä on kunnolliset vessat. Kun koulupäivän aikana ei voi käydä vessassa, asettaa se haasteita erityisesti tytöille kuukautisten aikana. **Usein opettajia ei ole tarpeeksi tai heillä ei ole kunnollista koulutusta.** Esimerkiksi Ruandassa iso osa opettajista kuoli kansanmurhan aikana ja kuudesosa kouluista tuhoutui.

Koulunkäynti on kallista. Monessa perheessä vain yksi tai kaksi lapsista pääsee kouluun, sillä koulunkäynti on kallista. Usein koulukirjat ja puvut maksavat, vaikka koulunkäynti olisikin ilmaista. Kun elämiseen jää vain 1€ päivässä, on pohdittava kuka lapsista voidaan kouluttaa. Usein pojat koulutetaan ja tytöt jäävät kotiin. Afrikassa perheet ovat perinteisesti suhteellisen suuria, sillä moni lapsi kuolee ennen viiden vuoden ikää..

Suurimmat syyt alle 5-vuotiaiden kuolemiin maailmanlaajuisesti ovat aliravitsemus (33 % kuolemista), keuhkokuume (18 % kuolemista) ja likaisesta vedestä saatu ripulitauti (15 % kuolemista).

Suomen itsenäistyessä (1917) joka kymmenes lapsi kuoli ensimmäisen elinvuotensa aikana, tällä hetkellä osuus on alle puoli prosenttia.

Monessa maassa on käyty verisiä sisällissotia, esimerkiksi Ruandassa ja Angolassa. Lapset ovat usein orpoutuneet. Ruandassa jopa 100 000 perhettä on ilman vanhempia, sisarukset pitävät huolta toisistaan. ►

Miten lapset saadaan kouluun ja käymään se loppuun? ►

DIA 8

Schools for Africa on UNICEFin, Nelson Mandela -säätiön ja Hamburg-yhdistyksen yhteiskampanja.

Vuodesta 2005 lähtien kampanja on auttanut yli 4 miljoonaa afrikkalaista lasta koulutielle.

Mukana on 11 Saharan eteläpuoleisen Afrikan köyhintä maata, joissa rakennetaan kouluja ja annetaan yhä useammalle mahdollisuus koulunkäyntiin.

UNICEF-kävelystä ja Päivätyökeräyksestä kerätyt varat ohjataan näiden maiden lasten koulunkäyntiin. ►

DIA 9

Tavoitteena on vuoteen 2015 mennessä rakentaa UNICEFin lapsiystävällisiä kouluja 11 Afrikan köyhimpään maahan ja **saada 8 miljoonaa lasta laadukkaaseen peruskoulutukseen.**

Erityisesti tuetaan haavoittuvimpia lapsia.

Tytöt, orvot, vammaiset, köyhät ja syrjäseudulla asuvat lapset jäävät helposti koulunkäynnin ulkopuolelle.

Koulut rakennetaan yhteistyönä hallitusten, paikallisten viranomaisten ja toimijoiden kesken. Koulujen rakentamisessa käytetään paikallista työvoimaa ja raaka-aineita. Yhteisöjen ja kylän asukkaiden mukanaolo on tärkeää, sillä he jatkavat UNICEFin alkuun saattamaa työtä.

Etelä-Afrikka on mukana, sillä väestö on hyvin eriarvoisesti jakautunut rikkaisiin ja köyhiin. Köyhä väestönosa tarvitsee apua koulutuksen järjestämisessä. ►

DIA 10

(Tutustutaan mitä Mosambikissa on tehty ja mitä UNICEF tekee kaikissa Schools for Africa maissa)

Mosambik on yksi UNICEFin Schools for Africa kohdemaista, joita tuetaan UNICEF-kävelyn avulla

Sisällissota sotki Mosambikin koulujärjestelmän. Monen lapsen koulutie katkesi ja he jäivät ikäryhmästään jälkeen. **Vuonna 1992 vain 32 % lapsista aloitti koulun.**

Mosambik

Mosambik on yksi maailman köyhimmistä maista. Suuri osa köyhästä väestöstä asuu syrjäisellä maaseudulla täydellisessä köyhyydessä. Harmina ovat erityisesti luonnonkatastrofit kuten tulvat. Hiv-aids on suurin Mosambikin kehityksen este, joillakin alueilla tartunnan on saanut 20 % väestöstä. Kaksi kolmasosaa lapsista jättää peruskoulun kesken ennen viidettä luokkaa. 70 % kouluista ei ole tarvittavaa sanitaatiota.

Lapsiystävällisessä koulussa on kaikki opetukselle ja oppimiselle tärkeät asiat, välineet, pulpetit, taulut. Koulussa on terveydenhoito ja vessat sekä puhdasta vettä. Opettajat on koulutettu ja mahdollisesti oppilaat saavat koulussa myös ruokaa. Yleensä kouluissa ei ole kouluruokailua. ►

DIA 11

Mosambikiini vietiin lapsiystävällinen koulu askel askeleelta, miten se tapahtui? ►

DIA 12

Lähtötilanteen kartoitus

Koulujen tilanne kartoitettiin ja ministeriöt, UNICEF ja muut yhteistyötahot ryhtyivät toteuttamaan lapsiystävällisen koulun ideaa kaikissa alakouluissa seitsemällä eri koulualueella. ►

DIA 13

Opettajat saivat koulutusta oppilaiden tasa-arvoisesta kohtelusta ja kaikkien erityisryhmien huomioimisesta.

Opettajat koulutettiin käyttämään uusia opetusmenetelmiä.

Koulun johtoa koulutettiin johtamistavoissa. Koulusta luotiin sellainen paikka, jossa oppilaat viihtyvät.

Mosambikissa vain kaksi kolmesta alakoulun opettajasta on saanut pätevän koulutuksen ja luokassa on keskimäärin 74 oppilasta yhtä opettajaa kohti.

Hyvässä koulussa käytetään oppilaslähtöisiä ja monipuolisia opetusmenetelmiä. ►

DIA 14

Kouluihin hankittiin tarvittavat perusvälineet (mm. pulpetit, kirjat ja kynät) ja luokkahuoneita peruskorjattiin tai kouluja rakennettiin. ►

DIA 15

Kouluihin rakennettiin vesipisteet, vessat tytöille ja pojille. Myös hygieniakoulutus järjestettiin kaikissa kouluissa. Mosambikissa 70 % kouluista ei ole tarvittavaa sanitaatiota (WC, puhdas vesi). ►

DIA 16

Lapset saivat terveystarkastukset, rokotukset, matolääkkeitä ja A-vitamiinilisän. Nuoret oppivat mm. hiv/aidista ja tasa-arvosta. Tieto jaettiin radion ja teatterin ja avulla koko yhteisölle. ►

DIA 17

Kyliin palkattiin sosiaalityöntekijöitä, jotka auttavat löytämään koulutuksen ulkopuolelle jääneet lapset ja ohjaavat heidät takaisin koulutielle.

Lapset saavat koulussa myös muita sosiaalipalveluja, kuten syntymärekisteröinnin, joka usein puuttuu köyhiltä lapsilta. Lapset, joita ei ole rekisteröity jäävät usein koulunkäynnin ulkopuolelle. Lapsia, jotka puuttuvat virallisista listoista, ei kutsuta kouluikässä kouluun. ►

DIA 18

UNICEF ei omista kouluja vaan maiden hallitukset omistavat ne. Kun UNICEF on saattanut lapsiystävällisen koulun alkuun, ottaa yhteisö koulun toiminnan vastuulleen. **Oppilaiden vanhemmat ja kylän asukkaat otettiin mukaan koulun toimikuntiin, yhdistyksiin ja päätöksentekoon. Kylän väki jatkaa UNICEFin alkuun saattamaa työtä.**

Ovatko vanhemmat tai ympäristön asukkaat mukana jollain tavalla meidän koulumme toiminnassa? ►

DIA 19

Mutta apua tarvitaan edelleen.

Vuonna 1992 koulun aloitti 32 % lapsista Mosambikissa. **Lapsilla on paremmat mahdollisuudet koulunkäyntiin kuin koskaan aikaisemmin.** Tänä päivänä 83 % lapsista aloittaa peruskoulun, mutta vielä moni jättää sen kesken. Suurin syy keskeyttämiselle on köyhyys. Kouluvuosi Mosambikissa maksaa 10 euroa. ►

DIA 20

UNICEF-kävelyn avulla jokainen voi osallistua afrikkalaisten lasten koulunkäynnin tukemiseen. Hintaesimerkeistä voi huomata, että jo pienilläkin summilla voidaan saada paljon aikaan. Voimme yhdessä vaikuttaa monen afrikkalaisen lapsen elämään.

kouluvuosi maksaa 10€ Mosambikissa

1€ Matolääkitys 8 oppilaalle Angolassa

3€ Koulutarvikkeet oppilaalle vuodeksi Zimbabwessa

7€ Käsi pesupiste 5 oppilaalle Madagaskarissa

17€ Koulukirjat oppilaalle Ruandassa

30€ Koulutuspäivä opettajalle Ruandassa ►

DIA 21

Nyt voimme vaikuttaa ja antaa tukemme muiden maiden lasten koulunkäynnille!

Kiitos! ►